

Miskinler Tekkesi

Öykü Çocuk çağlarından tibaren korkak, pısrık ve üşengeç karakterde olan başkarakter (kitapta ismi belirtilmez) kökleri 2. Mahmut'a kadar uzanan Kocabaş Kazasker Şemsettin Molla'nın son torunudur. Aile sarayda padişahın ekmek kırıntılarını, sedef kakma kutularında sakladığı için padişah dilencisi olarak nam salmıştır. Vücuduna göre çok büyük olan kafası, toplum içinde dikkat çekmekte, kendisi de bu durumdan rahatsız olmaktadır. Baş karakter Kocabaş'ın miskinlik etmeden, üşenmeden oynadığı tek oyun, aile içinde “dilencilik oyunu”dur. Her ne kadar ailesi bu garip oyundan rahatsız olsa da, Kocabaş zevkle oynamaktadır. Ergenlik çağına geldiğinde giyimine, traşına dikkat eder olmuştur. Komşu konakta yaşayan Mesrure adındaki kıza gönülünü kaptırır. Kızın ailesini etkileyebilmek için hattatlık öğrenir, güzel şiir okuyarak kendisini beğendirmeye çalışır. Mesrure'de Kocabaş'ta karar kılmışken, Meşrutiyet İnkılabı meydana gelir ve evden taşınmak mecburiyetinde kalırlar. Kocabaş, parasızlıktan dolayı çalışmaya başlar. Darülfünun'a girer fakat bir süre sonra Sinop'a sürgün edilir. Sinop'ta arzuhal ve köylü mektupları yazarak kıt kanaat geçimini sağlamaya çalışır. Bir müddet sonra askere alınır, Mısır'a gidecektir, yolculukta kargaşa çıkar ve yürüyerek, sefil halde memlekete döner. İzmir'e varır. Vücudu iyice güçsüz düşmüştür, eli de sakatlanmıştır. İyi beslenmesi, dinlenmesi gerekmektedir ancak Kocabaş, hastahane masraflarını bile ödeyemeyecek durumdadır. Hastanede kendisine acırlar, ölmüş birinin eski kıyafetlerini vererek taburcu ederler. İzmir'de tütün depolarında sefalet içinde yaşar. Cami önlerinde, içinde dilenmek arzusu olmaksızın, gagesizce beklerken kadının biri kendine acır ve sadaka verir. Kocabaş durumu garipser, ancak parayı alır. Bir süre sonra bu iş, kendisinde meslek haline gelir, neyi nasıl isteyeceğini bilir, hatta istemeden de, nasıl para kazanılacağına erbabı olmuştur. Atık kazancı, hekimlerini memurların maaşlarından hatırı sayılı miktarda yüksektir. Komşularına ve arkadaşlarına ise, hiçbir zaman mesleğini söylemez, soranlara “iş aradığı” yalanını uydurur. Bir süre sonra yaşamına, konaklarda dadılık, kalfalık etmiş Mesule Bacı'yı sokar. Bacı, O'na eski konakların “küçük beyi” gibi itina ile bakar. Bir süre sonra ise İsmail adında küçük bir çocukla tanışır. Çocuğun babası, zengin bir evin oğludur. Annesi ise konakta çalışmaktadır, kız hamile kalınca evden kovulurlar. Kendisi de çocukluktan yeni çıkmış olan anne, bir süre sonra İsmail'i Kocabaş ve Mesule Bacı'ya bırakıp kaybolur. Çocuk, Kocabaş'ın evinde iyi koşullarda, mutlu yaşamaktadır. Özellikle Mesule Bacı, kendi çocuğu gibi sevmektedir. Ancak, İsmail bir gün babasının dilenci olduğunu öğrenir ve durumu sorgular, Kocabaş'ın bu hiç hoşuna gitmemiştir. Eski arkadaşı Talat yardımıyla İsmail'i yatılı okula yazdır. Mesule Bacı, çocuktan ayrılmamak için türlü rezalet çıkarsa da Kocabaş'ı ikna edemez. Uzun zaman İsmail'i görmeye gitmez, ancak, Mesule Bacı, Talat'ı kandırarak ara ara İsmail'i görmenin yolunu bulmuştur. Kocabaş, memuriyete ömrünü veren, hala geçimini sağlayamayan ve ailesinde de mutsuz olan eski arkadaşı Talat'a mesleğini söylemek zorunda kalır. Talat, evvela çok garipser, ne yapacağını bilemez ancak zamanla vaziyeti kanıksar. Hatta ara ara Kocabaş'tan ödünç para alır. Bir süre sonra ise Kocabaş ve Mesule Bacı'nın evinde yaşamaya başlar. Talat, İsmail'i göreceğini söyler, Kocabaş dayanamaz ve çocuğu görmeye kendi de gider. Çocuk fiziken çok değişmiştir, ancak aynı akıllı, terbiyeli, hatırşinas çocuktur. Bir süre sonra derslerindeki başarısından parasız yatılı okumaya hak kazanır. Nazikçe babasına artık eğitimi için parasına ihtiyaç duymadığını belirtir. Kocabaş, buna içerlemiştir. Uzun süre görüşmezler fakat Avrupa'da okumaya hak kazanan ve tatnınmış bir mühendis olan İsmail'in haberlerini gazetelerden görürler. Bir gün evlerine araba yanaşır. İçinde İsmail ve karısı vardır. İsmail, Kocabaş'ı övgülerle “babam” diye takdim eder. Kocabaş'ta hayatının geri kalanını Talat ile beraber küçük dükkanlarında çalışarak geçirir.

Kişiler

Kocabaş Başkarakter Kocabaş, miskin, üşengeç bir adamdır. Hayatına ailesinden sonra sayılı insanı, zaruretle sokmuştur. İnsanlarla kolay kolay gönül bağı kurmaz. Varlıklı bir ailenin çocuğudur, ancak ailesi de kendisi gibi miskinlikle ve dilenci tabiriyle tanılır. İlk başlarda sefaletinden ötürü, kabul ettiği sadaka ile dilencilik kendisinin de mesleği olur. Utanılacak bir iş yaptığının farkındadır, bunun için evlatlığı İsmail durum anlayınca onuru hepten kırılır ve çocuğu ne kadar sevsede kendinden uzaklaştırmaya çalışır. Zaman içinde İsmail, her insanın hayatında hatta büyük rütbelidekilerin bile bir şekilde dilencilik yaptığını anladığında ve Kocabaş'a sevgi ve hürmetle yaklaştığında normal yaşantıya döner.

İsmail Gayri meşru bir ilişkiden doğan, annesinin Kocabaş'a terk edip gittiği küçük çocuktur. Yaşlılarına nazaran çok daha zeki ve akıllıdır. Baba olarak kabul ettiği Kocabaş'a her zaman saygılı davranır ancak Kocabaş'ın mesleğini öğrendiğinde utanır, rahatsız olur.

Talat Kocabaş'ın eski arkadaşıdır. Memuriyet yaparak geçinir. Kalemde tüm işleri kendisine yüklerler. Kılığı kıyafeti bakımsız, sade bir insandır. Ailesinin tüm yükü kendisindedir, ne kadar çok çalışsa da hayatı parasızlık içinde geçmiştir.

Mesule Bacı Uzun yıllar konaklarda kalfalık etmiş, düşkün bir kadındır. Kocabaş O'nu hizmetine alır, birbirlerine can yoldaşı olurlar. İsmail'in evlatlık alınmasıyla çok mutlu olur, çocuğa sevgi ve şefkatle bakar. İsmail evden ayrılınca çok üzülür, hep umutla geri dönmesini bekler.

Temalar

Tembellik Tembelliğe bahaneler bularak, kolay para ve hayat kazanma arzusu, zaman içinde insanların yaşam biçimi

haline gelir.

Soyaçekim İnsanlar ailelerinden gördükleri ve duyduklarına daha kolay adapte olurlar.